Kemenesaljai Digitális Könyvtár
2014.11.06. 12:35

MAGYAR MELINDA

„A három év például egyáltalán nem telt el, hanem van”[1]

Egy könyvnyi hely – vagy akár több órányi hangfelvétel – is kevés lenne akkor, ha minden odalátogató szeretné elmesélni, hogy mit jelent, mit adott neki ez a Vas megye szívében megbúvó apró település, amely oly szerényen nyújtózkodik a kemenesalji dombok árnyékában, Ostffyasszonyfa és Kenyeri között. Barátságos lankái, békés utcácskái megannyi természeti és történelmi emléket őriznek, szépen csengő neve olyan, mintha Weöres Sándor találta volna ki, hogy így nevezze el egyik képzeletbeli országát: Csönge.

Csönge ilyen nekünk (2009)

Ezt a mesebeli apró országot választották részben hazául több tucatnyian, frissdiplomások és „nagy öregek” egyaránt, először három évvel ezelőtt, 2008-ban, amikor a reneszánsz évének nyarán a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjának akkori magyar szakos végzősei tanáruk, Fűzfa Balázs segítségével és vezetésével mertek egy kicsit nagyobbat álmodni. Ebben az évben az I. Weöres Sándor Olvasótábor és Nyári Egyetem a csöngei lakosok és a Petőfi Irodalmi Múzeum támogatásával jött létre Weöres Sándor gyermekkorának és egész életének egyik legfontosabb színterén.

A tábor szervezője első alkalommal az akkoriban szintén végzős Pávlicz Adrienn[2] volt, aki azóta is a tábor motorja és lelke: „A csöngei tábort szervezni a legnagyszerűbb dolgok egyike, hiszen már előre tudom, hogy csoda születik. Nehéz szavakba önteni, de aki egyszer eljön és kipróbálja, hogy milyen érzés pár napot az irodalommal, a nyugodt és családias tájjal valamint az irodalmat szívvel-lélekkel szerető emberekkel tölteni, az garantáltan »megfertőződik«. A táborban egyszerre kel életre múlt, jelen és jövő. Néhány nap csupán, de erőt és kitartást ad mindnyájunknak, lendületet az év háromszázhatvanöt napjára.”

…És valóban: ahogy tábornyitáskor a főiskolások és tanáraik körbeállták a kétszáz évesnél is idősebb, legendás Tessedik-akácfát, érezhették, hogy a múlt, a jelen és a jövő egyszerre öleli őket körül. Akkor Fűzfa Balázs is így fogalmazott: reméli, hogy a tábor zászlajának jelképes felvonásával most valami olyan kezdődik el, amely évszázadokra meghatározza az irodalomról és magáról a létezésről alkotott gondolkodásunkat. Csönge polgármestere, Baranyai Ernő köszöntőjében beszélt a faluban élő Weöres-kultuszról, továbbá az abban az évben végleges működési engedélyt

[1] OTTLIK Géza, *Iskola a határon* = http://mek.oszk.hu/02200/02285/ [2011. július 22.]
[2] A fotókat Pávlicz Adrienn készítette.

kapott, de már korábban felavatott Weöres Sándor–Károlyi Amy-emlékházról, amely arra hivatott, hogy megőrizze a jövő és az utókor számára a költő hagyatékának értékes és érdekes darabjait. Mindezt, a köszöntők minden szavát a háttérben méltóságteljesen hallgatta az evangélikus templom, amely annak idején Petőfi bicskájától kapott sebeket, s amelynek padjaiban ült a miséket hallgatva a szabadságharc költőjének első nagy szerelme, Csáfordi Tóth Róza is.

Általában a tananyagból hiányzó témákat dolgoztak fel az előadások: meghallgathattuk például az *Erdélyiség és a magyar irodalom* című előadást Láng Gusztáv professzortól, pannonhalmai–abdai kiránduláson vettünk részt, számos előadó – köztük Láng Gusztáv, Sághy Miklós, Fűzfa Ottó, a zenész és költő, továbbá irodalomtörténész Beck Zoltán – mellett megannyi finomság, torta, lekváros bukta és a nélkülözhetetlen zserbó tette felejthetetlenné azt az első öt napot azok számára, akik úgy érezték, szükségük van egymásra a tanárképző főiskola elvégzése után is, s arra, hogy még egy kicsit gyerekek, egy kicsit diákok maradhassanak. Ahogy Fűzfa Balázs mondta: „Immár bizonyos vagyok benne, hogy Csöngén nemcsak két nagyon nagy, Sándor keresztnevű költő szelleme találkozhatott egymással az idő végtelenjében örökkévalóan, hanem mindazok újra egymásra ismerhetnek e tájon, akik számára fontosak a másik ember szemében megcsillanó fények, akik számára fontos, hogy érvényes mondatokat mondhassanak s hallhassanak a reggeli harmatban, az alkonyi bíborban és a csillagos égboltozat ölelte éjszakában, akik a helyiek munkálkodásának és áldozatvállalásának köszönhetően minden évben négy–öt napra úgy vélik, odébbtolni ennek a világnak a garabonciás szekerét mégiscsak érdemes."

Az a bizonyos szekér pedig valóban nem állt meg: a második évben már úgy tértek vissza a faluba a táborlakók, mintha tényleg hazaérkeztek volna. „Csönge fontosabb volt számára, mint a világ bármely pontja" – mondta egyszer Károlyi Amy férjéről, Weöres Sándorról, de ha a költőnő még élne, talán megengedné, hogy ezt a mondatot sokan mások is magukra érthessék. A 2009-es tábort az ökokritika jegyében rendeztük, de a résztvevők a magyartanítással kapcsolatos véleményüket és tapasztalataikat is megosztották egymással, továbbá – már hagyományosnak számító – emlékműsort adtak a csöngei és ostffyasszonyfai iskolásokkal közösen az Emlékháznál, tisztelegve a költő előtt Weöres Sándor halálának huszadik évfordulója alkalmából. Egyik este a már tanító és a leendő tanárok irányításával a csöngei gyerekek irodalmi foglalkozáson, rajzversenyen és sárkánykészítésen vettek részt.

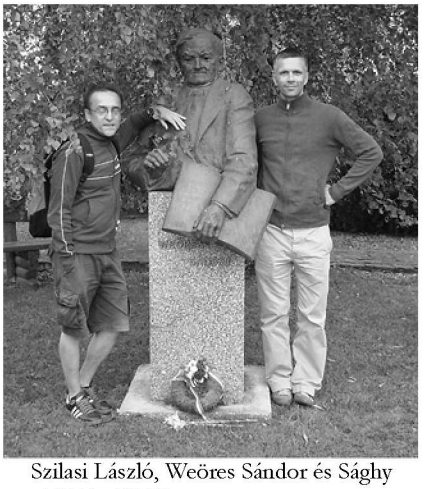

Szilasi László, Weöres Sándor és Sághy Miklós (2010)

Sághy Miklós – aki a visszatérő előadók egyikeként 2009-ben *Mediális szempontok az irodalomban* címmel tartott minikurzust – így gondolt vissza a békés Vas megyei

A Csönge-monográfia bemutatója előtt (2011)

falucskára, és az ott eltöltött napokra: „Egyfelől azért jó Csöngén lenni, mert örömteli együtt gondolkodni az irodalomról olyan emberekkel, akik érdeklődőek, kíváncsiak egymás véleményére, és hajlandóak ezeket a véleményeket vitára bocsátani. Minden vitának van ugyanakkor egy közös nevezője: az irodalom mérhetetlen szeretete. Másfelől persze azért jó Csöngén lenni, mert az irodalom kitűnő ürügy arra, hogy néhány ember, néhány napig jól érezze magát egy szép dunántúli kis faluban, ahol történetesen Weöres Sándor a gyermekkorát töltötte."

A II. Weöres Sándor Olvasótábor színvonalát a már említett Sághy Miklós-kurzus mellett többek közt Kubinger-Pillman Judit, Vári György, Hamza Réka, Kukorelly Endre, Bokányi Péter és Láng Gusztáv előadása emelte. Az előadók közül például a Kubinger-házaspár először látogatott el a táborba: „Ez volt az első alkalom, hogy Csöngén jártunk. Nemcsak a település, a táj volt megfogó, hanem a táborozók kedvessége, vidámsága és irodalomszeretete. Egy olyan közösség alkotói lehettünk röpke két napra, amilyenből sajnos nincs sok a mai világban. Egy olyan közösség részesei voltunk, ahol még számít az emberi szó, a beszélgetések, a vidámság és mindemellett a szakmaiság. Örültünk annak, hogy az érdekes előadások mellett mindig jutott idő a kérdésekre, az észrevételekre, értékes vitákra. Érték volt Csöngén táborozni, egy olyan gyöngyszem volt az ott eltöltött idő, amely energiával tölti fel az embert a dolgos hétköznapokra is."

Kukorelly Endre előadás közben (2009)

A klasszikusnak mondható előadások mellett Láng Gusztáv tanár úr bemutatta az akkor frissen megjelent Dsida CD-ROM-ot, majd a nicki műgátnál Fűzfa Balázs, Mezősi Miklós és Pávlicz Adrienn előadásait szép napsütéses időben, igazán irodalmi környezetben hallgathatták meg a fiatal magyartanárok (mert, ahogy Mezősi Miklós említette: „az irodalom is a tengeren kezdődik").

A táborlakók az alábbi, emlékfüzetbe írt szavakkal búcsúztak Csöngétől 2009-ben: „Köszönjük a falu lakóinak, hogy újabb csodálatos napokat tölthettünk el itt, élvezve vendégszeretetüket". S közben nem felejtették el a tábor jelmondatát sem: „Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra".

Egy Márai Sándor-idézettel indult útjára 2010. június 18-án a III. Weöres Sándor Olvasótábor és Nyári Egyetem: „Az élmény önmagát írja, az ötletet te írod." A

négynapos programsorozatot ebben az évben is számtalan előadás, vetítések, kirándulások, múzeumlátogatás színesítette. A résztvevők bekapcsolódtak a Múzeumok Éjszakája elnevezésű országos rendezvénybe, továbbá egy saját, egyedülálló mobilkiállítást rendeztek Jáger Attila díjnyertes grafikáiból, amelyet Örkény *Egypercesei* ihlettek. A táborozók ebben az évben ellátogattak Balatonalmádiba, ahol a Pannónia Kulturális Központot és Könyvtárat nézték meg Sáray Anna igazgatónő vezetésével, délután pedig a balatonfüredi Vaszary-villát, a Jókai-villát és a Városi Múzeumot Praznovszky Mihály segítségével.

2010-ben az előadók közt volt Bokányi Péter, Tallár Ferenc, Boldog Zoltán, Sütő Csaba András, Weiner Sennyey Tibor, Kubinger-Pillmann Judit, Radó Péter, Mezősi Miklós, Hernádi Mária, Vári György, Sághy Miklós, Turi Tímea, Magyar Balázs Márk, Fűzfa Balázs, Láng Gusztáv, Mészáros Tibor és Gáspár György. Szilasi Lászlóval a 81. Ünnepi Könyvhéten megjelent, *Szentek hárfája* című könyve apropóján Turi Tímea beszélgetett, Császár Gábor kézilabdást – a sportot és az irodalmat összekapcsolva – Pávlicz Adrienn táborvezető kérdezte, Joós Tamás, a szombathelyi MMIK igazgatója pedig gitárjátékával és megzenésített versekkel varázsolta el a hallgatóságot.

Természetesen maga a tábor – se az első, se a második, se a harmadik – nem jöhetett volna létre a csöngei lakosok támogatása nélkül. Ezen az alig négyszáz lelkes településen mindig szeretettel fogadták és fogadják a táborozókat, finom ételekkel, falunapi vigasságokkal, s a nélkülözhetetlen lekváros buktával és túrós táskával kényeztettek mindenkit, a táborozók pedig a harmadik évben is ünnepi műsort tartottak, hogy méltó módon köszönjék meg a sok jót, és megemlékezzenek a szombathelyi születésű Weöres Sándorról és kilencvenhetedik születésnapjáról. A falu iránti szeretet sem csökkent:

„Csönge nekem egy olyan hely, ahová már-már ismerősként térhetek (térhetünk) vissza; egy olyan hely, ahol tudom, hogy csak jó dolgok fognak rám várni; egy hely feltöltődésre, emlékezésre, mivel már a második olvasótáboron is túl vagyunk. Egy olyan hely, amire – én legalábbis – nagyon sokáig emlékezni fogok; és egy olyan hely, ahol – tudom – sok, vagy épp pont elég számú emberke jön össze. Egymást is jó hallgatni, legalább annyira, mint a verseket meg az irodalmat! Ahogy pedig az idén elkészült pólóra nézek, egyre inkább bízom (Mezősi tanár úr után szabadon), hogy még jó pár éven keresztül minden év júniusának egy része – a mi életünkben – egyet fog jelenteni Csöngével." (Vágusz Anina)

Szabó T. Anna előadás közben (2011)

Természetesen 2011 sem maradhatott csöngei tábor nélkül, hiszen sokan vannak, akiknek valóban kell egy olyan hely, ahová ismerősként térhetnek vissza, s

Dragomán Györggyel Fűzfa Balázs beszélget az irodalmárok egyenszandáljában (2011)

ahol tudják, hogy csak jó dolgok fognak rájuk várni. Már nem csupán szombathelyi (egykori) diákok és – gyakorló vagy végzett, de a szakmájukban nem dolgozó – tanárok, már nem csak zenészek, sportolók, irodalmárok és/vagy nyelvészek vesznek részt egyre szívesebben a programokon, hanem irodalom- és/vagy környezetkedvelők, rokonok és barátok is, akiket elbűvöl az osztálykirándulás-hangulatot árasztó, ugyanakkor a tudományosságot a legkisebb mértékben sem mellőző rendezvénysorozat. 2011-ben az előadók között volt Boldog Zoltán, Bokányi Péter, Czirjákné Varga Rita, Magyar Balázs Márk, Magyar Melinda, Mezősi Miklós, Pávlicz Adrienn, Szabó T. Anna, Weiner Sennyey Tibor. Dragomán György íróval, *A fehér király* című kötet kapcsán beszélgetett Fűzfa Balázs. Különösen jó volt, hogy a mostani táborba új elemként került bele egy csaknem kétórás drámapedagógiai foglalkozás, melyet a résztvevők nagyon élveztek és hasznosnak találtak, hiszen a gyakorló tanárok a saját óráikba is csempészhetnek majd a feladatokból.

Idén – a tábor programjának részeként s a falubeliek élénk érdeklődése mellett – bemutatták a *Hazatérek Csöngére* című kötetet, Magyar Melinda–Magyar Balázs Márk szerzőpáros alkotását, amely a falu története, földrajza, közigazgatása mellett a helyiek életét ismerteti, s amely az Olvasótábor létezése és ihletése nélkül nem jöhetett volna létre (megírásának ötlete a 2010-es táborban vetődött fel). Nem hiányozhatott a falunapi mulatság, az Emlékháznál tartott ünnepi műsor sem a 2011-es tábori programból. S bár minden év újat hoz a Weöres Sándor Olvasótábor és Nyári Egyetem lakói számára, van, ami sohasem változik. Kiss Ágnes szavaival zárva: „Csönge feltöltődés, újjászületés, emberség, irodalom, művészet, barátság. Csönge döbb, döbb és éljen-éljen-éljen. Menekvés egy másik, jobb világba, ahol pár napra magad mögött hagyhatod a bánatod, a szomorúságod és a problémáid. Számomra értékes emberek gyűjtőhelye, ahol a résztvevők egymásért és az irodalomért vannak. Önzetlen szeretet és megértés, rajongás az irodalomért. Csönge, köszönöm, köszönöm, köszönöm."

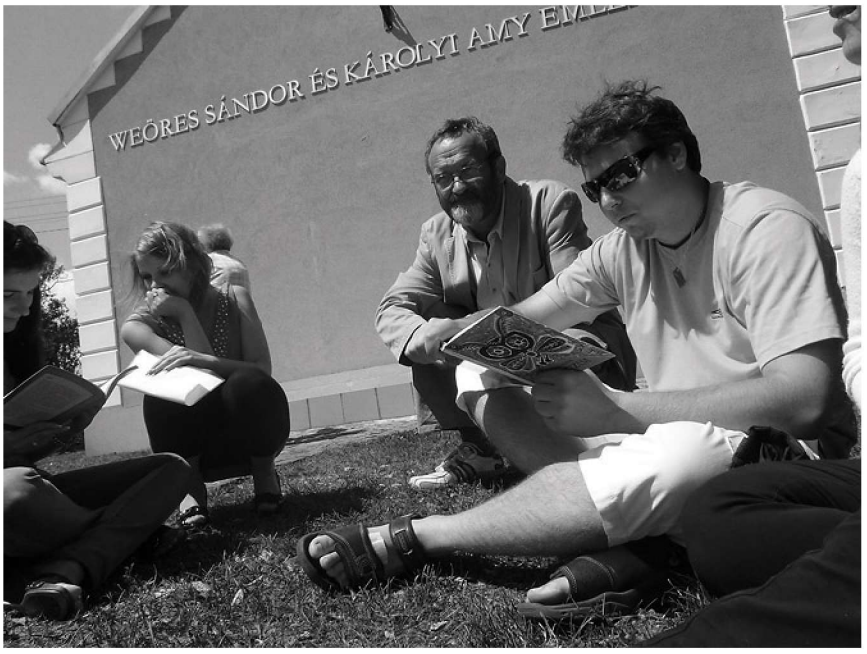

Versolvasás a szabadban

Együtt ünnepel a falu apraja-nagyja és az olvasótáborozók

Mozgókiállítás

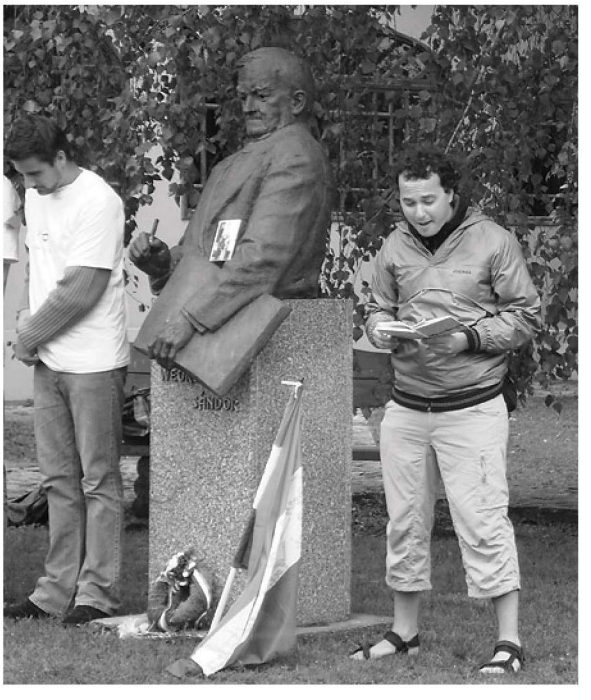

Weiner Sennyey Tibor saját versét olvassa az ünnepi megemlékezésen